

PRVÁ KAPITOLA

17. mája 1933

Viedeň, Rakúsko

VIEČKA SA MI ZACHVELI. OTVORILA SOM OČI, ALE SVETLÁ reflektorov ma na chvíľu oslepili. Nenápadne, aby som sa upokojila, som chytila kolegu za ruku, vyčarovala na perách sebavedomý úsmev a čakala, kým sa mi vyjasní pred očami. Vzduchom sa ku mne niesol búrlivý potlesk a ja som sa zakolísala na päťách pri tej kakofónii zvukov a svetiel. Pomyselná maska, ktorú som si nasadila na celé predstavenie, mi na chvíľu sklzla. Už som nebola bavorská cisárovná Alžbeta z devätnásteho storočia, len mladá Hedy Kieslerová.

Nemohla som dovoliť, aby si návštevníci slávneho Divadla nad Viedenkou všimli, že som zaváhala pri stvárňovaní cisárovnjej, ktorú zbožňovalo celé mesto. Bola symbolom kedysi veľkolepej habsburskej ríše, monarchie, ktorá vládla takmer štyristo rokov, a ľudia v jej vyobrazení nachádzali útechu dokonca aj v dnešných ponižujúcich časoch po svetovej vojne.

Na stotinu sekundy som zatvorila oči a ponorila sa hlboko do svojho vedomia. Zatlačila som Hedy Kieslerovú a všetky jej maličerné obavy a pomerne bezvýznamné ambície do úzadia. Zhromaždila som v sebe silu a znovu som sa stotožnila s rolou cisárovnjej. Obrnila som sa jej nevyhnutnou oceľovou tvrdosťou a pripomenula si jej náročnú zodpovednosť. Potom som otvorila oči a pozrela na svojich poddaných.

Zhmotnilo sa predou mnou publikum. Uvedomila som si, že netlieskajú z pohodlia plyšových sedadiel potiahnutých červeným zamatom. Vyskočili na nohy a volali na slávu postojacky, čo bola pocta, ktorú udeľovali moji spoluobčania len zriedkavo. Ako cisárovná som nepochybovala, že je to kvôli mne, ale ako Hedy som premýšľala, či tieto búrlivé ovácie naozaj patria mne a nie inému hercovi z predstavenia *Sissi*. Herec Hans Jaray, ktorý stvárnil manžela cisárovnej Alžbety cisára Franza Jozefa, bol, koniec koncov, legendárna stálica Divadla nad Viedenkou. Počkala som, kým sa moji kolegovia poklonia. Diváci ocenili ostatných hercov nepretržitým potleskom a nedočkavo čakali, kým podídem do stredu javiska ja a ukloním sa. Ten okamih patrilo naozaj iba mne.

Ako som si len želala, aby ma ocko dnes večer videl vystupovať! Keby mama nepredstierala chorobu, s očividným zámerom strhnúť jeho pozornosť na seba a odkloniť ju od môjho dôležitého večera, ocko by mohol zažiť môj debut v Divadle nad Viedenkou. Určite by si vychutnal túto reakciu publika. A keby bol sám svedkom diváckeho obdivu, možno by to pomohlo zmyť škvrnu, ktorá sa so mnou niesla od chúlостivej roly vo filme *Extáza* – roly, na ktorú som zúfalo túžila zabudnúť.

Potlesk pomaly ustával a v publiku sa ozvalo nepokojné šepkanie, keď strednou uličkou prešiel sprievod divadelných uvádzačov s náručiami plnými kytíc. Toto grandiózne gesto s nevhodným, veľmi verejným načasovaním rozrušilo zvyčajne rezervovaných Viedencanov. Takmer som počula, ako v duchu uvažujú, kto by sa odvážil narušiť premiéru v Divadle nad Viedenkou takýmto trúfalým činom. Ospravedlnila by to iba zanietenosť rodiča, ale ja som vedela, že moji opatrní ocko s mamou by nikdy nenašli dosť odvahy na takéto gesto. Dopustila sa tejto chyby niektorá z rodín mojich kolegov?

Ako sa uvádzači blížili k javisku, všimla som si, že nenesú zvyčajné kytice, ale nádherné ruže zo skleníka. Možno aj tucet buketov. Koľko môže stať také veľké množstvo vzácných červených ruží?

V duchu som uvažovala, kto by si v dnešnej dobe mohol dovoliť takú dekadenciu.

Uvádzači vystúpili po schodoch a ja som pochopila, že im prikázali, aby doručili tieto bukety danému príjemcovi pred očami všetkých divákov. Neistá, ako si poradím s takýmto porušením dekóra, som sa zahľadela na ostatných hercov, ale tí sa tvárili rovnako zmätene. Divadelný režisér pokynul uvádzačom, aby zastavili túto frašku, no ktosi im musel veľmi dobre zaplatiť, lebo ho odignorovali a zoračili sa predo mnou.

Jeden po druhom mi podali bukety, až kým som ich nevládala všetky udržať, a tak mi ich začali klásť k nohám. Na chrbte som cítila nesúhlasné pohľady kolegov. Moja kariéra na javisku závisela práve od rozmarov týchto uznávaných hercov, stačilo pár starostlivo zvolených slov a mohli ma zraziť z vrcholu a nahradiť hociktorou inou mladou herečkou z nekonečného zástupu, čo baží po tejto role. Cítila som nutkanie odmietnuť kvety, až kým mi zrazu niečo nenapadlo.

Darca môže byť hocikto. Môže ísť o prominentného člena jednej zo znepriatelených vládnych strán – buď o člena konzervatívnej kresťansko-sociálnej strany, alebo socialistického sociálneho demokrata. Alebo, čo by bolo ešte horšie, môj mecenas možno sympatizuje s národnosocialistickou stranou, túži po zjednotení Rakúska s Nemeckom a podporuje novozvoleného kancelára Adolfa Hitlera. Kyvadlo moci ukazovalo každý deň na niekoho iného, nikto si nemohol dovoliť riskovať. A ja už vôbec nie.

Diváci prestali tleskať. V nepríjemnom tichu sa usadili späť na miesta. Všetci okrem jedného muža. Uprostred tretieho radu stál pri sedadle s najlepším výhľadom v celej sále džentlmen so širokým hrudníkom a s hranatou čeľusťou. On jediný zo všetkých podporovateľov Divadla nad Viedenkou zostal na nohách.

A hľadel priamo na mňa.

DRUHÁ KAPITOLA

17. mája 1933

Viedeň, Rakúsko

OPONA SA ZATIAHLA. KOLEGOVIA NA MŇA VRHLI SPÝTAVÉ pohľady a ja som pokrčila plecami a pokrútila hlavou. Dúfala som, že tak vyjadrím zmätok a nesúhlas s týmto gestom. Len čo sa mi uprostred gratulácií naskytna vhodná chvíľa, vrátila som sa do šatne a zabuchla za sebou dvere. Miešali sa vo mne hnev a obavy, ako mohli tieto kvety odpútať pozornosť od môjho dnešného triumfu – táto rola mi určite pomôže zbaviť sa zlej povesti po filme *Extáza*. Musím však zistiť, kto mi ich venoval – a či to myslel ako kompliment, akokoľvek pochabý, alebo nejako úplne inak.

Vytiahla som obálku ukrytú medzi ružami v najväčšom bukete, siahla po nožničkách na nechty a otvorila ju. Vybrala som z nej kartičku smotanovej farby lemovanú zlatom, pridržala si ju pod svetlom lampy na toaletnom stolíku a prečítala si, čo na nej stálo:

Pre nezabudnuteľnú Sissi. S úctou Friedrich Mandl

Kto je Friedrich Mandl? To meno som už niekde počula, ale nevedela som ho zaradiť.

Vtom ktosi autoritatívne zaklopal na dvere. „Slečna Kieslerová?“ Stála za nimi pani Else Lubbigová, skúsená garderobierka hviezd všetkých inscenácií Divadla nad Viedenkou za posledných dvadsať

rokov. Dokonca aj počas svetovej vojny a skľučujúcich rokov, čo nasledovali po porážke Rakúska, pomáhala táto sivovlasá matróna hercom na javisku pri predstaveniach, ktoré povzbudzovali viedenského ducha – napríklad pri postave cisárovnej Alžbety, ktorá Rakúšanom pripomínala historickú udatnosť ich národa a podnecovala predstavy sľubnej budúcnosti. V tejto divadelnej hre sa, samozrejme, nespomínali posledné roky cisárovnej, keď sa zlaté reťaze cisárovej nespokojnosti stali jarmom na jej krku a obmedzovali ju pri každom pohybe. Viedenčania sa nad tým neradi pozastavovali a vynikali v popieraní skutočnosti.

„Ďalej,“ zavolala som.

Pani Lubbigová ani na okamih nezavadila pohľadom o záplavu ruží a začala mi rozväzovať róbu žltú ako slnko. Votrela som si do tváre krém, aby som sa zbavila hrubého divadelného mejkapu a posledných stôp po mojej postave, a ona mi rozčesala vlasy z komplikovaného drdola, ktorý bol podľa režiséra hodný samotnej cisárovnej Alžbety. Hoci pani Lubbigová mlčala, vycítila som, že čaká na vhodnú príležitosť, aby mi položila otázku, ktorá sa nepochybné ozývala celým divadlom.

„Krásne kvety, slečna,“ okomentovala ich pani Lubbigová napokon, keď mi zložila kompliment za herecký výkon.

„Áno,“ pritakala som a trpezlivo som čakala na otázku, ktorú mala garderobierka už dlho na jazyku.

„Môžem sa opýtať, kto vám ich venoval?“ spýtala sa a odvrátila pozornosť od mojich vlasov ku korzetu.

Odmĺčala som sa. Zvažovala som, čo odvetím. Mohla by som klamať a pripísať toto *faux pas* s kvetmi na adresu mojich rodičov, ale tento útržok klebety predstavoval menu, s ktorou môže garderobierka obchodovať, a keď sa s ňou oň podelím, bude mi dlhovať láskavosť. A láskavosť od pani Lubbigovej sa vždy hodí.

Usmiala som sa na ňu a podala jej kartičku. „Nejaký pán Friedrich Mandl.“

Nereagovala, ale začula som prudký nádych, ktorý hovoril za všetko. „Počuli ste o ňom?“ vyzvedala som.

„Áno, slečna.“

„Bol dnes večer v sále?“ Vedela som, že pani Lubbigová sleduje každé predstavenie spoza bočných kulís a vždy dozerá na pridelenú herečku, aby jej mohla kedykoľvek zašit' roztrhnutý lem alebo napraviť vykrivenú parochňu.

„Áno.“

„Bol to ten muž, čo zostal stáť po poslednom kole potlesku?“

Vzdychla. „Áno, slečna.“

„Čo o ňom viete?“

„Nerada by som o ňom hovorila, slečna. Nie som na to tá pravá osoba.“

Zakryla som úškrn nad predstieranou zdržanlivosťou pani Lubbigovej. V mnohých smeroch mala vďaka studnici tajomstiev oveľa väčší vplyv ako ktokoľvek z divadla.

„Veľmi by ste mi pomohli.“

Zmlkla a uhladila si bezchybné vlasy vyčesané nahor, akoby zvažovala moju úpenlivú žiadosť. „Doniesli sa ku mne len klebety a fámy. A nie všetky mu lichotia.“

„Prosím, pani Lubbigová.“

Sledovala som v zrkadle výraz jej jemne zvráskavenej tváre, keď v myslí listovala starostlivo udržiavaným fasciklom a rozhodovala sa, ktorá informácia je pre mňa vhodná.

„Pán Mandl nemá príliš lichotivú reputáciu, čo sa týka žien.“

„Rovnako ako každý druhý muž vo Viedni,“ zachichotala som sa. Ak je to všetko, nemám sa čoho obávať. Mužov dokážem zvládnuť. Väčšinu určite.

„Nejde len o zvyčajné opletačky, slečna. Jeden románik tohto chlapíka viedol až k samovražde mladej nemeckej herečky Evy Mayovej.“

„Ach, preboha,“ zasepkala som, hoci na pozadí vlastnej histórie zlomených srdc a pokusov nápadníkov o samovraždu po mojom

odmietnutí som nemohla nikoho neľútostne odsúdiť. Aj keď bola táto pikantná informácia príšerná, uvedomila som si, že v spise pani Lubbigovej sa určite skrývajú ďalšie. Vycítila som z jej tónu, že mi stále niečo zamlčiava, že mi môže povedať viac. Zaumienila som si však, že to z nej musím vymámiť. „Ak viete ešte niečo, budem vám zaviazaná.“

Zaváhala. „Ide o informáciu, o ktorú sa človek v dnešných časoch bojí podeliť, slečna.“ V tejto neistej dobe sa s informáciami doslova obchodovalo.

Chytila som ju za ruku a zahľadela sa jej do očí. „Podelíte sa o ňu len so mnou, pre moju bezpečnosť. Sľubujem vám, že to nikomu inému neprezradím.“

Po dlhej odmlke sa pani Lubbigová vzdala: „Pán Mandl vlastní fabriku Hirtenberger Patronenfabrik. Táto spoločnosť vyrába muníciu a vojenské zbrane, slečna.“

„Určite je to odporný biznis. No niekto sa mu musí venovať,“ skonštatovala som. Nechápala som, prečo by odvetvie, v ktorom pracuje, malo niečo vypovedať o jeho charaktere.

„Nejde ani tak o vojenskú výzbroj, ktorú vyrába, ako o ľudí, ktorým ju predáva.“

„Naozaj?“

„Áno, slečna. Prezývajú ho Obchodník smrti.“

MARIE BENEDICT
JEDINÁ ŽENA V MIESTNOSTI

Originál *The Only Woman in the Room*

vydalo vydavateľstvo Sourcebooks Landmark, an imprint of Sourcebooks, Inc.,
P. O. Box 4410, Naperville, Illinois 60567-4410, USA, v roku 2019

Preklad Denisa Ghaniová

Vydalo vydavateľstvo Lindeni v roku 2020

v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,

so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava, Slovenská republika

Číslo publikácie 2 148

Redakčná a jazyková úprava Ľubica Pavelková

Zodpovedná redaktorka Tatiana Floreková

Technická redaktorka Jana Urbanová

Sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tlač FINIDR, s. r. o., Český Těšín

1. vydanie

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh:

www.albatrosmedia.sk

eshop@albatrosmedia.sk

tel. č.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2020

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie
kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo
akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.